

УДК 377.8–042.2(410+477)
DOI 10.32999/ksu2413-1865/2019-88-15

ПЕДАГОГІЧНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ В КОЛЕДЖАХ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ТА УКРАЇНИ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АСПЕКТ

Бігун Олександр Миколайович,
здобувач кафедри педагогіки
*ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди»*
bigun.vwpc@gmail.com
orcid.org/0000-0002-7068-049X

У статті проаналізовано зміст, форми, засоби та методи педагогічної підготовки майбутніх учителів у коледжах Великої Британії та України, визначено перспективи застосування позитивних сторін зарубіжного досвіду для вдосконалення підготовки майбутніх учителів у національних коледжах. Зосереджено увагу на необхідності впровадження сучасних підходів до підготовки компетентних фахівців нової генерації, що передбачає зміни у змісті, методах і формах організації освітнього процесу в закладах педагогічної освіти України. Аналізуються професійні якості педагога, визначені британськими органами освіти. Здійснено аналіз змісту, методів і форм підготовки майбутніх учителів у британській системі вищої освіти на прикладі Королівського коледжу та коледжу Ньюкасла. Визначено і обґрунтовано типові підходи до забезпечення ефективності педагогічної підготовки в коледжах Великої Британії: перелік навчальних модулів, дисциплін професійної підготовки та їх обсяг, рівень співпраці із середніми школами, особливості педагогічної практики, типові форми організації навчального процесу, основні методи навчання. У дослідженні порівнюються моделі підготовки майбутніх учителів у коледжах Великої Британії та України, аналізуються особливості професійної ідентифікації молодих фахівців. З'ясовано, що для британської педагогічної школи суттєвим є комплекс професійних якостей викладача, які є невід'ємною частиною його професійного успіху. Встановлено, що педагогічна підготовка майбутніх учителів у коледжах поєднує теоретичні та практичні компоненти навчального процесу, включає аналіз педагогічних традицій цієї країни, світовий досвід викладання, але вимагає впровадження компетентісно-орієнтованого підходу в педагогічній освіті, наближення психолого-педагогічної та методичної підготовки до умов практичної професійної діяльності. Висвітлено впровадження сучасних підходів до підготовки компетентного викладача нового покоління, що, у свою чергу, передбачає зміну змісту, методів і форм організації навчального процесу в навчальних закладах України.

Ключові слова: педагогічна освіта, підготовка вчителя, майбутні вчителя, коледжі Великої Британії, коледжі України, педагогічна підготовка вчителя, заклади педагогічної освіти.

PEDAGOGICAL TRAINING OF A TEACHER IN THE COLLEGES OF GREAT BRITAIN AND UKRAINE: COMPARATIVE ASPECT

Bihun Oleksandr Mykolaiovych,
Head of the Department of Pedagogy
Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda
State Pedagogical University bigun.vwpc@gmail.com
orcid.org/0000-0002-7068-049X

The research work analyzes the content, forms, means and methods of teacher training in the colleges of Great Britain and Ukraine, outlines the prospects of applying the positive aspects of foreign experience in order to improve the procedure of teacher training in colleges under the conditions of reforming the system of higher education of Ukraine.

A set of the teacher's professional qualities determined by the British educational authorities is outlined; the analysis of the constituents of the curricula, methods and forms which organize future teachers' training in the British system of higher education is carried out, such colleges as King's College and Newcastle College are taken up as examples; the following typical approaches to ensuring the effectiveness of pedagogical training in the colleges of Great Britain are identified: a list of educational modules, professional training disciplines and their volume, the level of cooperation with secondary schools, peculiarities of pedagogical practice, typical forms of organization of educational process, basic teaching methods.

The research compares the models of future teachers' training in the colleges of Great Britain and Ukraine, analyzes the peculiarities of young specialists' professional identification.

It has been cleared out that it is typical for the British pedagogical school to put more emphasis on the set of professional qualities of a teacher, which make an integral part of his/her professional success. It has been ascertained that future teachers' pedagogical training in colleges combines the theoretical and practical components of the educational process, includes the analysis of this country's pedagogical traditions, world experience in teaching, but requires the introduction of a competency-based, person-oriented approach in pedagogical education, approximation of psycho-pedagogical and methodological training to the conditions of practical professional activities.

The introduction of modern approaches to training a competent teacher of a new generation is highlighted, which, in its turn, presupposes changes in the content, methods and forms of the organization of the educational process in the teacher training institutions of Ukraine.

Key words: *pedagogical education, teacher training, future teachers, colleges of Great Britain, colleges of Ukraine, pedagogical training, teacher training institutions.*

Постановка проблеми. Вища освіта у Великій Британії перевірена часом і завжди залишається прикладом для інших освітніх систем світу. Особливо це стосується часів сьогодення, коли англійська мова є мовою міжнародного спілкування. Духовний, економічний, політичний та культурний розвиток суспільства певною мірою залежить від освітнього рівня громадян. Докорінні зміни, що відбуваються у Великій Британії протягом останнього десятиліття, засвідчують ефективність реформування системи освіти в усіх її ланках. У першу чергу це стосується педагогічної освіти та педагогічної підготовки майбутніх учителів до роботи у школі.

Система педагогічної освіти Великої Британії досить складна, оскільки існують розбіжності між «новими» та «старими» (класичними) закладами вищої освіти, де одні тісно пов'язані з ринком праці і формують свої навчальні програми, виходячи із запитів роботодавців, а інші, хоч і перебувають у зв'язку з національною та місцевою економікою, все ж мають у навчальних програмах більшу складову частину теоретичних дисциплін. Це результат того, що кожний заклад вищої освіти у Великій Британії має автономне право визначати зміст, методи навчання, правила вступу, надання академічних ступенів з урахуванням традицій, досвіду, структури студентського та професорсько-викладацького складу й інших показників, які надали їм королівська Хартія та Акти Парламенту.

Система вищої педагогічної освіти України перебуває у стадії активного реформування ще з 2014 року, коли був прийнятий новий Закон України «Про вищу освіту». Упродовж останніх п'ять років з'явилася низка нормативно-правових документів, що регламентують упровадження освітніх реформ в Україні. Зокрема, затверджено Концепцію розвитку педагогічної освіти (наказ МОН від 16.07.2018 № 776) та план її впровадження (наказ МОН від 03.01.2019 № 7), прийнято Закон України

«Про освіту» (2017) та затверджено професійний стандарт «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти» (наказ МОН від 10.08.2018 № 1143). Найближчим часом очікується подальше оновлення нормативних документів, яке за своєю сутністю сприяє інтеграції освіти України у світовий освітній простір.

Реформування вищої педагогічної освіти України зумовлює постійний пошук нових методів, форм і технологій, які здатні інтенсифікувати освітній процес, забезпечити високий рівень професійної компетентності випускника за умови збереження і розвитку національних досягнень та прогресивних традицій.

Виходячи з вищезазначеного, стає очевидним, що на сучасному етапі реформування системи вищої освіти України важливого значення для реалізації поставлених завдань набуває осмислення й творче використання прогресивного зарубіжного досвіду. У цьому контексті є важливою інтеграція національних традицій та інновацій у підготовці майбутніх учителів із позитивним закордонним досвідом.

Саме досвід Великої Британії може стати чудовим прикладом, оскільки у цій країні велике значення надається змісту підготовки майбутніх учителів, який пов'язують із завданням удосконалення методів та форм навчання.

Мета статті. Охарактеризувати і проаналізувати зміст, форми, засоби та методи педагогічної підготовки майбутніх учителів у коледжах Великої Британії та України, визначити перспективи застосування позитивних сторін зарубіжного досвіду для удосконалення підготовки майбутніх учителів у коледжах в умовах реформування вищої школи України.

Аналіз наукових досліджень. Проблеми змісту професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів, питання організації освітнього процесу в коледжах і університетах розглядалися в працях провідних британських науковців, таких як: Р. Болам

(R. Bolam), Дж. Мак Біт (J. McBeat), Д. Гопкінс (D. Hopkins), Л. Грей (L. Grey), Е. Джеймс (E. James), А. Мак Махон (A. McMahon), Дж. Робінсон (J. Robinson), М. Соулсбі (M. Soulsby). Вивченням змісту, форм, засобів та методів організації освітнього процесу в закладах України та Великої Британії займалися вітчизняні та зарубіжні науковці: К. Абазовик, М. Барбер, Є. Бондаренко, С. Борг, Л. Віннікова, Е. Кеммбел, Ю. Кіщенко, І. Козаченко, І. Попович, Д. Сабірова, І. Самойлюкевич, І. Семенець, О. Хижняк, Д. Шон та ін.

Виклад основного матеріалу. Педагогічну підготовку майбутній учитель отримує в закладі вищої освіти в процесі опанування дисциплін за напрямом, педагогічних дисциплін та проходження педагогічної практики. Цілісна педагогічна підготовка включає в себе такі складові частини: *когнітивну* – у процесі фундаментальної підготовки майбутній учитель середньої школи повинен володіти сучасними методологічними підходами та знаннями щодо теоретичних засад професійної діяльності; *праксеологічну* – майбутні вчителі мають оволодіти інноваційними методами та педагогічними технологіями; *аксіологічну*, що відповідає за самореалізацію майбутнього вчителя, формування ціннісних орієнтацій. У кінцевому результаті педагогічна підготовка набуває свого якісного вираження у сформованій педагогічній компетентності майбутнього вчителя.

Підготовка учителів середніх шкіл у Великій Британії відбувається за так званою послідовною моделлю, яка є найбільш поширеною. Відповідно до послідовної моделі учителів готують на педагогічних відділеннях університетів, у педагогічних коледжах та художніх педагогічних коледжах.

Суть програми послідовної підготовки вчителів середніх шкіл включає чотири роки навчання. Після закінчення навчання студентів присуджується ступінь бакалавра I ступеня, одержання сертифіката аспіранта (Postgraduate Certificate in Education – PGCE) та присвоєння статусу кваліфікованого вчителя (QTS) (Хижняк, 2013: 89).

Центральними органами управління освітою Великої Британії було запроваджено Кодекс професіоналізму для вчителя середньої школи, який зобов'язаний: виявляти організаторські здібності високого рівня, мати особисті якості вчителя-професіонала, бути соціально адаптованим, бути професіоналом високого рівня, підтримувати дисципліну, ефективно планувати час і ресурси, ефективно оцінювати результати навчання, відповідати за результати виконаної домашньої роботи, ефективно роз-

поділяти час на виконання завдань уроку (Хижняк, 2013: 65).

Моделювання процесу підготовки вчителя-дослідника у Великій Британії базується на трьох запропонованих британськими вченими (С. Борг, Е. Кеммбел, Д. Шон) моделях: «ефективний вчитель» (effective teacher), діяльність якого спрямована на створення сприятливого психологічного клімату в класі, виявлення здібностей і потенційних можливостей кожного учня, сприяння творчому розвитку дітей у процесі навчальної діяльності; «вчитель, здатний до рефлексії» (reflective teacher), який глибоко осмислює власну професійну педагогічну діяльність, а також діяльність своїх колег, регулярно оцінює її результати; «вчитель, здатний до трансформацій» (transformative teacher), який не просто готує учнів до успішного функціонування в суспільстві, а займає позицію активного діяча, готує учнів до участі в суспільно корисних перетвореннях у державі (Попович, 2019).

Заклади вищої освіти України для підготовки педагогічних кадрів повинні ліцензувати відповідні освітні програми. Наприклад, типова освітньо-професійна програма зі спеціальності 014 «Середня освіта» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» розрахована на чотирирічний термін навчання в обсязі 240 кредитів ЄКТС. Акцент спрямовано на розвиток низки загальних та фахових компетентностей, сформованість яких зумовлена відповідністю програмним результатам навчання. Окрім цього, випускник повинен відповідати вимогам відповідного професійного стандарту, який розробляється і затверджується Міністерством освіти і науки України.

Для реалізації вищезазначених завдань необхідний цілісний комплекс форм, засобів та методів педагогічної підготовки.

У процесі аналізу змісту програм та планів навчання, методів та форм організації підготовки майбутніх учителів у системі вищої освіти Великої Британії нами вивчалися навчальні плани і програми таких британських коледжів, як King's College та Newcastle College.

King's College був заснований у 1829 році в Лондоні як університетський коледж відповідно до традицій Англії. Це один із найстаріших коледжів Лондонського університету, у якому навчаються майже 19700 студентів.

Мета навчання в такому коледжі – створити всі умови для того, щоб студенти стали кваліфікованими і компетентними фахівцями відповідно до своєї спеціальності, та допомогти їм розвинути високі професійні стандарти. Відділення мистецтва та гуманітарних наук здійснює підготовку вчителів до роботи у середніх школах.

Королівський коледж тісно співпрацює зі школами щодо розроблення планів із педагогічної практики. Педагогічна практика у школі має сформулювати потребу у практиканта систематично поповнювати свої знання та творчо й уміло застосовувати їх у класі.

Протягом року студенти проводять більше 50 днів у коледжі та 120 днів у школах. Також у процесі навчання потрібно працювати з іншими здобувачами та викладачами з відповідної предметної області, щоб розглянути особливості викладання предмету, включаючи розроблення навчальних програм, матеріалів, роботу в класі та планування уроків.

Процес навчання в коледжі також передбачає обов'язкове спостереження за іншими вчителями та їх класами, перш ніж починати вдосконалювати особисті навички на практиці. Протягом року студенти також повинні відвідувати уроки та спостерігати, як учні початкової школи отримують перший досвід у навчанні, перш ніж вони перейдуть до навчання середньої школи (Study in the UK, 2019).

Структура підготовки майбутніх учителів складається із трьох основних компонентів. Курс методики викладання або спеціалізації предмету (Subject Specialism / Subject-based Methods / Subject Studies) створений для розвитку професійних умінь та навичок навчання відповідної дисципліни. Студентів навчають усвідомлювати практичні навички викладання свого предмету, уміти планувати уроки та оцінювати їх у роботі малих груп; курс професійних знань та школознавства (Whole-school Issues / Professional Studies / Educational and Professional Studies) розроблений для студентів із метою глибокого розуміння розвитку педагогічних навичок за допомогою опрацювання низки тем загальношкільної політики і практики.

Педагогічна практика (Teaching Experience / School Experience / Schoolbased Work) триває в загальному 24 тижні, організована блоками і чергується з блоками аудиторних занять, під час яких відбувається робота в групах, рефлексія та аналіз педагогічної діяльності при постійній взаємодії з викладачами закладів вищої освіти та шкіл, що надає можливість студентам консультуватися з фахівцями та одногрупниками стосовно проблемних питань (Задорожна, 2002).

Теоретична і практична підготовка майбутніх учителів у Великій Британії відповідає базовим принципам побудови змісту вищої педагогічної освіти: універсальності, інтеграційності, фундаментальності, професійності, варіативності, багаторівнево-

сті тощо (European Commission/EACEA/Eurydice. Education and Training in Europe 2020: Responses from the EU Member States. Eurydice Report. Brussels: Eurydice.)

Модулі навчальних дисциплін включають порівняно велике навантаження та вивчаються або за допомогою щотижневих лекцій, або за допомогою щотижневих семінарів.

Студентів стимулюють до написання есе, коротких критичних статей та здійснення творчих публікацій із різноманітних питань, передбачених у програмі лекцій та підручниках (Department of English Modules, 2019).

Кожен студент забезпечується пакетом навчальних матеріалів, який включає: програму навчання зі змістом матеріалу, необхідного для засвоєння; пояснювальну записку; спеціально розроблені підручники та робочі зошити; друковані матеріали (таблиці, ілюстрації, схеми); аудіозаписи, відеозаписи та програмне забезпечення; матеріали для самоперевірки та самооцінювання знань; навчальний план курсу з датами початку та закінчення вивчення різних компонентів курсу, кінцевого терміну здачі домашніх завдань, іспитів після закінчення курсу, консультацій, підготовки та захисту портфоліо тощо (Козаченко, 2015: 56).

Newcastle College пропонує гнучкі та інтенсивні курси навчання, передбачено неповний робочий день, щоб студенти могли одночасно працювати, навчатися й отримувати кваліфікацію вчителя (Newcastle college, 2019).

Освітній процес за такою програмою відбувається шляхом вивчення таких модулів: основні принципи навчання, навчальні програми, планування та підготовка занять, вміння робити підсумки навчального семестру, методи оцінки знань.

Освітній процес проходить у формі лекцій, групової роботи, завдань дослідження та рефлексії. Оцінювання відбувається за допомогою комбінації звітів, різноманітних завдань, дослідницьких завдань, презентацій, портфоліо та спостереження за навчанням.

Основними модулями для вивчення є вступ до спеціальності (20 кредитів), навчання та оцінювання (20 кредитів), теорії та принципи планування та стимулювання навчання (20 кредитів), англійська мова (20 кредитів), особистий та професійний розвиток (20 кредитів), розроблення навчальних програм для інклюзивної практики (20 кредитів), професійна практика (20 кредитів) (Get qualified to teach, 2019).

Основними методами навчання у системі педагогічної освіти Великої Британії

вважаються: лекційний, дискусійний, тьюторський та шкільна педагогічна практика. Широко застосовуються аналіз ситуацій професійного характеру (кейсів), навчальна дискусія, метод проєктів, дослідницький метод, навчальна та моделююча гра, що передбачають вирішення певної педагогічної проблеми (Хижняк, 2013: 105).

В Україні програми підготовки педагогів містять складники психолого-педагогічної та практичної підготовки, а в багатьох випадках – предметної спеціальності з методикою викладання включно.

Наприклад, освітньо-професійна програма за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» Луцького педагогічного коледжу передбачає чотирирічний строк навчання в обсязі 240 кредитів ЄКТС. Аналіз розподілу загального навчального навантаження за дисциплінами засвідчує наявність циклів загальної та професійної підготовки у співвідношенні 59/181 кредитів ЄКТС. Педагогічна практика охоплює 21 кредит. Серед навчальних дисциплін професійної підготовки вагоме місце займають курси «Вступ до спеціальності», «Педагогіка. Історія педагогіки», «Психологія», «Основи корекційної педагогіки та спеціальної психології» (19 кредитів), основне завдання яких – розширити кругозір здобувачів щодо різноманітних педагогічних поглядів та систем (Освітньо-професійна програма, 2019).

Для британської педагогічної школи більш характерний акцент на комплексі професійних навичок вчителя, які є невід'ємною складовою частиною його успіху. Успішний викладач середньої школи може мати величезний вплив на життя школяра, але щоб залишити довготривалий вплив, він має вміти вирішувати щоденні проблеми: керувати аудиторією у віці від 11 до 16 років, вміло поєднувати спеціальні професійні навички та навички вчителя-партнера (Prospects. Work experience, 2019).

Концепція розвитку педагогічної освіти України передбачає три основні етапи становлення фахівця: відправну формальну освіту; початок професійної діяльності – педагогічну інтернатуру, яка повинна супроводжуватися комплексом спеціальних заходів сприяння входженню працівника в професію; безперервний професійний розвиток (Концепція розвитку педагогічної освіти, 2019).

Для забезпечення ефективного старту педагогічної діяльності Концепція передбачає підтримку професійного становлення вчителя у форматі однорічної педагогічної інтернатури. У цей період вони мають отримати досвідченого наставника такої самої

або спорідненої спеціальності (предметної спеціальності або спеціалізації) з того самого або іншого закладу освіти. Програма наставництва розробляється спільно з педагогом-інтерном, передбачаючи різні форми професійного розвитку (взаємне відвідування уроків, опрацювання відповідної літератури тощо). Для педагога-інтерна має бути передбачена обов'язковість щотижневого відвідування одного уроку наставника з урахуванням у тижневому педагогічному навантаженні, а для наставника – на основі наставницької програми (наприклад, одного уроку педагога-інтерна з урахуванням у тижневому педагогічному навантаженні) та з встановленням надбавки за наставництво (Концепція розвитку педагогічної освіти, 2019).

У Великій Британії педагогічна діяльність для молодих вчителів розпочинається з обов'язкового року стажування – так званого входження у професію (Statutory Induction Period). У зв'язку з успішною підготовкою вчитель-стажер отримує звання кваліфікованого вчителя. Наступним етапом є характеристика початку кар'єри і розвитку (Career Entry and Development Profile), яку приносить вчитель-початківець у школу. Характеристика містить досягнення молодого фахівця та напрямки подальшого вдосконалення. Ураховуючи дану характеристику, тьютори розробляють так звану програму-підтримку молодого вчителя з точними цілями розвитку. Відповідно до програми вчитель повинен вести активну професійну діяльність, брати активну участь у консультаціях, спостерігати за професійною діяльністю колег, відвідувати уроки інших вчителів та фіксувати власні досягнення два рази на семестр. Деякі школи у Великій Британії надають можливість вчителю-стажеру працювати відразу з класом самостійно, а деякі – організують спільне викладання уроків. Після випробувального терміну директор складає характеристику, а місцевий орган управління освітою вирішує подальшу долю молодого вчителя-стажера. Якщо рішення не на користь початківця, вчитель має право подати документи повторно. Такий вид адаптаційного періоду забезпечує стажеру можливість стати повноцінним членом колективу, в нього пропадає страх перед дітьми та взагалі перед аудиторією (Career Entry and Development Profile Companion Guide. A Guide for ITT Tutors and Induction Tutors, 2019).

Висновки. Таким чином, теоретична і практична підготовка майбутніх учителів у Великій Британії відповідає базовим принципам побудови змісту вищої педа-

гогічної освіти, таким як універсальність, інтеграційність, фундаментальність, професійність, варіативність, багаторівневність. У Великій Британії започаткована програма професійної підготовки майбутніх учителів, яка відповідає вимогам та потребам сьогодення. Сучасний британський вчитель під час навчання повинен здобувати не лише професійні компетентності, але й розвиватися як особистість, яка вміє абстрагувати, мислити системно, експериментувати, моделювати, співпрацювати тощо. Серед основних форм та методів організації освітньої діяльності у британських коледжах є тьюторська технологія навчання, метод кейсів, навчальна дискусія.

Неперервна педагогічна освіта України сьогодні перебуває на етапі становлення та потребує оновлення змісту, структури, стандартів та методик (технологій) навчання, які забезпечуватимуть майбутнім учителям можливість по-новому організувати не тільки аудиторні заняття й самостійну роботу студента, а й педагогічну практику всіх типів. У системі української педагогічної освіти цінними є фундаментальні курси педагогіки, історії педагогіки, психології тощо, які сприяють розширенню загального професійного кругозору випускника. Разом із тим українська вища школа потребує впровадження компетентнісного, особистісно-орієнтованого підходу в педагогічній освіті, максимального наближення психолого-педагогічної та методичної підготовки до умов практичної фахової діяльності.

Якість педагогічної підготовки вчителя у Великій Британії залежить від проходження педагогічної практики і опанування педагогічних дисциплін, таких як методики викладання або спеціалізація предмету. Професійна підготовка майбутніх учителів носить яскраво виражений практичний характер, освітні програми передбачають узгоджене поєднання теоретичного та практичного компонентів навчання. Для педагогічної практики характерним є багаторівневність та керівництво професійного тьютора. Практиканти поступово починають брати участь у виконанні всіх обов'язків учителя, створено широкі можливості для здобуття дуальної освіти.

Освітні програми педагогічних коледжів України містять достатній, на нашу думку, об'єм педагогічної практики, проте сам формат практики потребує оновлення відповідно до нових стандартів загальної середньої освіти. Існує суперечність між моделями підготовки майбутнього учителя в коледжах та університетах України. У коледжах більше уваги приділяється педагогічній практиці, яка передбачає

спостереження, пробні уроки, переддипломну практику та охоплює значну частину обсягу освітньої програми (кредитів ЄКТС). Університетська модель поступається рівнем практичної підготовки, але забезпечує більш ґрунтовні знання предмету викладання.

Отже, концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» потребує негайної модернізації освітніх програм професійної підготовки вчителя, а запозичення досвіду Великої Британії сприятиме якісній реалізації поставлених завдань.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Задорожна І.П. Особливості методичної підготовки вчителів англійської мови у Великій Британії : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.04 «теорія і методика професійної освіти» / Тернопільський держ. педагогічний ун-т ім. Володимира Гнатюка. Тернопіль, 2002. 20 с.
2. Козаченко І.В. Інноваційні технології в системі підготовки майбутніх учителів іноземних мов у Великій Британії та Україні (порівняльний аналіз) : дис. канд. пед. наук : 13.00.04. Переяслав-Хмельницький, 2015. 223 с.
3. Концепція розвитку педагогічної освіти. URL : <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti> (дата звернення: 23.04.2019).
4. Освітньо-професійна програма за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» Луцького педагогічного коледжу. URL : <http://ipc.org.ua/%D1%84%D1%96%D0%B7%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0-%D1%96-%D1%81%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%822/> <https://drive.google.com/file/d/1ESK0h3SfI4dVHRXFCqrVIUXR8RxyyIY/view> (дата звернення: 25.04.2019).
5. Попович І. Історичні аспекти розвитку професійної підготовки вчителя-дослідника у вищих навчальних закладах Великої Британії. URL : file:///D:/%D0%97%D0%B0%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%B7%D0%BA%D0%B8/Nzspp_2016_1_51.pdf (дата звернення: 25.04.2019).
6. Хижняк О.В. Підготовка майбутніх учителів у системі вищої освіти Великої Британії : дис. канд. пед. наук : 13.00.01. Луганськ, 2013. 245 с.
7. Career Entry and Development Profile Companion Guide. A Guide for ITT Tutors and Induction Tutors. URL : https://dera.ioe.ac.uk/3770/1/cedp_companion_guide.PDF (дата звернення: 25.04.2019).
8. Department of English Modules. URL: <https://www.kcl.ac.uk/artshums/depts/english/modules/level4/4aaea003.aspx> (дата звернення: 23.04.2019).
9. Get qualified to teach. URL : <https://www.ncl-coll.ac.uk/-nse/pgce> (дата звернення: 23.04.2019).
10. Newcastle college. URL : <https://www.ncl-coll.ac.uk/-nse/intro-courses> (дата звернення: 26.04.2019).

11. Prospects. Work experience. URL : <https://www.prospects.ac.uk/postgraduate-courses-results?keyword=P-GCE%20-%20results&featuredCourses=108235,3422&size=20&page=0> (дата звернення: 22.04.2019).

12. Study in the UK. URL : https://www.hotcoursesabroad.com/study/course/uk/postgraduate-certificate_educationbiologypgce/52409528/program.html?nationCode=207&nationCntryCode=207 (дата звернення: 22.04.2019).

REFERENCES:

1. Zadorozhna I. P. Osoblyvosti metodychnoi pidhotovky vchyteliv anhliiskoi movy u Velykii Brytanii : avtoref. dys. na здобuttia nauk. stupenia kand. ped. nauk : 13.00.04 «teoriia i metodyka profesiinoi osvity» / Ternopil'skyi derzh. pedahohichnyi un-t im. Volodymyra Hnatiuka. Ternopil, 2002. 20 s.

2. Kozachenko I. V. Innovatsiini tekhnolohii v systemi pidhotovky maibutnikh uchyteliv inozemnykh mov u Velykii Brytanii ta Ukraini (porivnialnyi analiz) : dys. kand. ped. nauk: 13.00.04. Pereiaslav-Khmednytskyi, 2015. 223 s.

3. Kontsepsiia rozvytku pedahohichnoi osvity. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptiyi-rozvytku-pedahohichnoyi-osvity> (data zvernennia: 23.04.2019).

4. Osvitno-profesiina prohrama za spetsialnistiu 017 «Fizychna kultura i sport» haluzi znan 01 «Osvita/ Pedahohika» Lutskoho pedahohichnoho koledzhu. URL: <http://lpc.org.ua/%D1%84%D1%96%D0%B7%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0%D0%BA%D1%83%D0%B-%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0-%D1>

<https://drive.google.com/file/d/1ESK0h3Sf4d-VHRXFC-qrVIUXR8RxyylY/view> (data zvernennia: 25.04.2019).

5. Popovych I. Istorychni aspekty rozvytku profesiinoi pidhotovky vchytelia-doslidnyka u vyshchykh navchalnykh zakladakh Velykoi Brytanii. URL: file:///D:/%D0%97%D0%B0%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%B7%D0%BA%D0%B8/Nzspp_2016_1_51.pdf (data zvernennia: 25.04.2019).

6. Khyzhniak O. V. Pidhotovka maibutnikh uchyteliv u systemi vyshchoi osvity Velykoi Brytanii : dys. kand. ped. nauk : 13.00.01. Luhansk, 2013. 245 s.

7. Career Entry and Development Profile Companion Guide. A Guide for ITT Tutors and Induction Tutors. URL: https://dera.ioe.ac.uk/3770/1/cedp_companion_guide.PDF (data zvernennia: 25.04.2019).

8. Department of English Modules. URL: <https://www.kcl.ac.uk/artshums/depts/english/modules/level4/4aaea003.aspx> (data zvernennia: 23.04.2019).

9. Get qualified to teach. URL: <https://www.ncl-coll.ac.uk/-nse/pgce> (data zvernennia: 23.04.2019).

10. Newcastle college. URL: <https://www.ncl-coll.ac.uk/-nse/intro-courses> (data zvernennia: 26.04.2019).

11. Prospects. Work experience. URL: <https://www.prospects.ac.uk/postgraduate-courses-results?keyword=P-GCE%20-%20results&featuredCourses=108235,3422&size=20&page=0> (data zvernennia: 22.04.2019).

12. Study in the UK. URL: https://www.hotcoursesabroad.com/study/course/uk/postgraduate-certificate_educationbiologypgce/52409528/program.html?nationCode=207&nationCntryCode=207 (data zvernennia: 22.04.2019).